

שואל פרק שלשה ועשרים שבת

קנב.

עין משפט נר מצוה

בזה א מיי פ"ד מהלכות
דעות ה"ט טור
ש"ע ל"ח סימן רמ סעף
די
בבב ב מיי פ"ג מהל' אכל
הלכה ד סמנ פשן ג
טו"ע י"ד סי' שבו סעף
ג ופכר אלפס מ"ק פ"ג
דל"ז. ונכ"ש ש סמנ
פ"ט:

תורה אור השלם

- ביום שקבעו שפירי הבית והתעוררו אנשי החיל וקבלו הטקנות בי מעטו וקצבו דריאות בארבות:
- קבלת יב ג
- ב יעשה נעשה את כל הקרב אשר יקא מפניו לקשר למלכת השמים והשך לה נקבים כאשר עשיתו אגרתו ואמתיו מלבינו ושרינו בערי יודיה ובצרות וירשלים וישבע לחם ונהיה טובים ויעשה לא ראינו ירמיהו מד יז
- הנה נקלת יי נבים שבר פרי הקטן: תהלים כבו ג
- מטרו דלתים בשוק בשפל קול השחרה וקום לקול הצפור וישחו כל בנות הנהיה: קהלת יב ד
- בן שמנים ענה אנכי היים האדע בין טוב לרע אם יטעם עבדך את אשר אכל ואת אשר אשתה אם אשמע עוד בקול שרים ושרות ולמה יזיה עבדך עד למשא אל ארני המקל:
- בישישים הקמה וארץ ימים הקנה: איוב יב יב
- מסיר שפה לאקאנים וטעם זקנים יקר:
- גם מנבט יקרא ותחתים בדרך וינאץ השקד ויסתבל הקנב והפר האבינה פי הלך הארד אל בית עולמו וסבבו בשוק הספרים:
- קהלת יב ה
- ב הוא אמר ויהי הא צה ויעמ: תהלים לג ט
- והסיר פשט מלפך והעבר רעה מבשרך כי תלדות והשחרות וכל:
- קהלת יא י
- ארץ בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל:
- איוב יד כב
- והבא עד גרן האסד אשר בעבר הירדן ויספרו שם מספר גדול וכבד מאד ועש לבאבו אכל שבעת ימים:
- בראשית ג י

רב נסים גאון

אמר לה סלעים נעשין גבורים כמו שנאמר אח"כ שאפילו גבשושית קטנה דומה עליו כהור הרים. ושא הענין פירשוהו בקצת ההגדה וכך אמרו, רחוקים נעשו קרובים אלין עיני דהון חמיאן מרחוק אף מקורב ליתון חמאן, קרובים נעשו רחוקים אלין אודניא דהון שמעין בחד זמן כדו אף במאה ומינין ליתון שמעין, ב' נעשו ג' חטריא ותרין ריגליא, תאור שלום בבית בטל זו בין איש לאשתו.

של צים הכסא. מתוך יסורין: של פירות. כגון ריח חרדל: הכסלים. לילפלאנק"ש: והלנעות. שהן שומרין בני המעיים ומיומו של אדם וסוגרין צעדם: אלו שוקיים. שכומו של אדם נסמך עליהם: לני אבידן. מקום העשוי להמוכה שם לדוקים וציימסוקים עם ישראל במקראות: טור סג. ההר נעשה סגל כלומר ראשי לנב: סחרוני גלידין. קציבותיו של הר מלאו קרח כלומר שפמי חוקני הלבינו: ללבושי לא נחנין. קולי אינו נשמע: טחנטי. השנינים: אדלא אבידנא בחישנא. אחר מה שלא אבד ממני אני מפשפש. מרוב זקנה אני הולך שחוח ומנענע ונראה כמי שמבקש דינר הנאכד לו: סרסי ענא מלגס. טובים צ' הרגלים של ימי צמרות מג' של זקנה שרץ משענת עם רגליו: ווי לה. חבל עליה כלומר קולי לו להתאונן ולנעוק ווי ההולכת ואינה חוזרת: גלילא דוורדא. מר של וורד: חילפי אורטיא"ש: דוק כנני ופשפה בניגרי. אכול הרבה ותמצא האכילה כפסיעותיך שיחוק כחך. דוק כמו אכלה מדקה (דניאל ו) לשון כוסם: שרי שקין. פמה פיך: גווא. סרסי ולדוקי היה: מהכא לקרחינא כמה סוי. כמה מהלך יש מכאן עד הקרח. ולהקניטו על קרחו נתכוון: כמהכא לגווינא. כמו שמכאן עד הסרים: אמר ליה לדוקי צחא קרחא צארבעה. שהקרח לקוח בצרבע. צחא קרחא הוא עו על שם שאינו מלווה צלמר כחל קרוי קרחא: אמר ליה. רבי יהושע: עיקר שליפא. שה שנינו עקרים ומתקין לוקחין בשמנה: חוייט. לדוקי רבי יהושע דלא סיים מסאניה: קרחא מלויינא. אמה הקרח צמריכה אמה צאת עמדי צממיה: אמר לו רבי יהושע עיקר שליפא סוכפה. אמה הסרים להקניטו ולהתמוכה עמי צאת: לא הקבלנו פינד.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נעשה לבו מתיס מתיס וינאץ השקד:

לענין רש"י

ליפלאנק"ש [פליק"ש]. כסלים (השרירים הנימיים של הירך סמוך ללילה). אורטיא"ש: סרפיה. צינפי"ש: הקיבה הלישית של מעלי גורה. הנק"א. ירך.

רבינו הגנאל

א"ל קיסר לר' יהושע מ"ט לא אחיה לבי אבידן. פ"י בי ביה שמתקצבין שם החכמים ונושאין ונותנין בדיני לא אומה ולשון. השיבו ר' יהושע טור הלג, סחרוני גלידין, כלבוהי לא נבחין, טחנטי לא טחנן, כבי רב אמרי (או לא אור דן פי בן) [אלא אבדן בחשנא]. ופירשו ההר כסוה סגל דומה האדם להר, כלומר ראו כיסחו השיבו, וסביבותיה שהן הלחים נעשו גלידין והוא הקרח שנקרא גליד, והרין והלשון אינן מרמין קול, כבי שהן השנים אינן טוחנין המאכל. אלא אבדן בחשנא. כלומר הוקן שאינו מביט מה שבפניו מתיירא כפי ימא וראשו באבן או בכיווצא בה, וממשיש בירו ונראה כאלו ממשש בדרך שאבד לו וזהו כמין ממשש הוקן מה שלא אבד. טבי רחי מתלת. פ"י ירחו הוא טוב המחלך על ב' ירחו הוא קול שרץ משנן כמין מל או שבת להישין אליו והוא כמו רגל שלישי. וכל על דאולא ולא אחיא. פ"י הבחורות הולכת בשוקים האדם אינה חוזרת אליו. ינקותא ולילא אודידי. הבחורות כיצד של וורד ריחו נודף, ושל זקנה כח של חילף שריחו מאוס. דוק ככני ותשכח בניתי. טוחן ככני בשנינים, כלומר אכול כחי שיהיה לך כח הולך בהרגלי. א"ל הוא גאוז, חתוך הערה והוא כמלעניג. והשיבו ר' יהושע כמו הכא לגווינא, כלומר אתה גווי. עוד אמר ליה ברוח קרחא בארבע, פ"י (אס) [עורן כבש גדול בר] כספים. השיבו ר' יהושע (הדברים מביחין שגם אילו דברי הסרים הם שבקשו להודיעו כי השלוף ביוקר יותר מן הקרח, ילמדנו רבינו), איקא שליפא בתמניא, פ"י עוד תיש נתוק ביצים בשמנה כספים, שמבקשין אותו לעשותו נודות של שמן. חזייה דלא מסיים מסאניה, פירוש ראונו יחף כו'. א"ל קרחא מצוי, פ"י א"ל קרחא מריבה תחרור, כדכתיב ון לריב ומצה וגו'. השיבו ר' יהושע תיש נתוק תוכחה, אינם דברי ריב אלא דברי תוכחה. מפני מה לא הקבלנו פינד, למה לא באת אלינו להתראות פנים. מיכן ששפתותיהן של זקנים מתרפטות. פ"י מתרפטות, משתרבות והוא מתרפפות אינם מתאמצת להסתם הפה בחזקה. גבשושית, פ"י גב קטן של עפר. קליבוסת, פירוש (מן) [בין] הפקולות, ומפורש באילו טרפות תרבה דאקליבוסתא. ותפר האבינה זו חמדה, כמו בטלה ממנו תאות אשה. פ"י טלניתא, כמו על שאין בה ממש.

לא הקבלת פני. ודרך עוהו קאמר ליה: סלעים. קטנים נעשו גבורים שזקנתי: קרובים. נדמין לי כרחוקים: שמים נעשו לי שלג. שרץ אני משענת: שמים שלום כבים. אבד שמשי: ליטא אחרניא קרובים נעשו רחוקים. מרוב חלשות של אדם כשמוקין לרץ להרחיק רגליו זה

מזה: שאינו טוחן. שאין בני מעיו טוחנין אכילתו: קורקנן. הוא המסס שקורין צינפי"ל: כל צנוט השיר. כל קולות של שיר היוין ליה שומה: שדעסן של זקנים משפוט. דכתיב האדע בין טוב לרע וזקנה מרובה קאמר: מפרשטות. מתבקעות. כמו מנעל המרופט (לעיל דף קמ"א): מסכדווס. כמו ואזני הכבד (ישיעיה ו): שטוף. כמו סוס שטוף במלחמה (ירמיה ט) להוט אחר הדבר ורודף: וטעם זקנים יקח. וע"כ מדקשי קרלי אהדיי מד מתוקם צחממים ומד זוקני השוק: מגצוה ייראלו. ירליס הם הזקנים מגבשושית שצדכרים ואומרים גבוהים הם: סופים. פחדים: וינאץ השקד. אינן של שקדים יעין ויהיו זולטני נלים שלו: זו קליבוסת. ועם של הנק"א שהיך מקוע צו זולט ויואל מרוב חשות כמו: ויסכל הפגז. דומה עליו כסבל משא כבד: וספר האציונא. מנעל המלוה חמדת שמשי: פסיק סיודא. מסדר פרשיות של פסוקים: נגיד ואיסנת. רב: חמדיה. תלמות: זו אשה. אם לא על פי גורת המלך לא היטה ראויה להתאווה לה שהיא כחמת מלכה מיאוס והכל רעים אחריה: מדור לפי כבודו. מללא כמיז אל צים העולם שי"מ כל אחד ואחד לציט המוקן לו: בשער אהד. אף כאן הכל ממזים בענין אחד: שאדם עושה צילדווס. רוב שמשי: משחירים פניו. ממיש כמו: שאין לו מנחמים. אין לו אצלים שישו לריינין לגמנו: צמקווס. צמקוס שמת שם: כל

כדרך שהקבילו אבותי לאבותך א"ל סלעים נעשו גבורים נעשו רחוקים משתים נעשו שלש משים שלום בבית בטל: וסגרו דלתים בשוק וגו' אלו נקביו של אדם בשפל קול המחנה בשביל קורקבן שאינו מוחן ויקום לקול הצפור שאפילו צפור מנערתו משנתו וישחו כל בנות השיר שאפילו (קול שירים ושירות) דומות עליו כשוחה ואף ברזילי הגלעדי אמר לדוד בן שמנים שנה אנכי היום האדע בין טוב לרע מכאן שדעותן של זקנים משתנות אם יטעם עבדך את אשר אוכל ואת אשר אשתה מכאן ששפתותיהן של זקנים מתרפפות אם אשמע עוד בקול שרים ושרות מכאן שאונייהם של זקנים מתכבדות אמר רב ברזילי הגלעדי שקרא הוה דההיא אמתא דהוויא בי רבי בת תשעין ותרתינן שנין והות טעמא קידרא רבא אמר ברזילי הגלעדי שמוף בומה הוה *וכל השמוף בומה זקנה קופצת עליו תניא רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר תלמידי חכמים כל זמן שמזקינין חכמה נתוספת בהם שנאמר ב'ישישים חכמה ואורך ימים תבונה ועמי הארץ כל זמן שמזקינין טפשות נתוספת בהן שנאמר מ'סיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח *גם מגבוה ייראו שאפילו גבשושית קטנה דומה עליו כהרי הרים וחתחתים בדרך בשעה שמתלך בדרך נעשו (ב) לו (ט) תוהים וינאץ (ט) השקד זו קליבוסת ויסתבל החגב אלו עגבות ותפר האביונה זו חמדה רב כהנא הוה פסיק סיודא קמיה דרב כי מטא להאי קרא נגיד ואתנח אמר ש"מ בטל ליה חמדיה דרב אמר רב כהנא מאי דכתיב ב' הוא אמר ויהי זו אשה הוא צוה ויעמוד אלו בנינים תנא אשה חמת מלא צואה ופיה מלא דם והכל רצין אחריה *כי הולך האדם אל בית עולמו א"ר יצחק מלמד שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו משל למלך שנכנס הוא ועבדיו לעיר כשהן נכנסין כולן בשער אחד נכנסין כשהן לנין כל אחד ואחד נותנין לו מדור לפי כבודו ואמר רבי יצחק מאי דכתיב כ' כי הילדות והשחרות הבל דברים שאדם עושה בילדותו משחירים פניו לעת זקנתו *ואמר רבי יצחק קשה רימה למת כמחט בבשר החי שנאמר י' אך בשרו עליו יכאב אמר רב חסדא נפשו של אדם מתאבלת עליו כל שבעה שנה ונפשו עליו תאבל וכתבי' י' ויעש לאביו אבל שבעת ימים אמר רב יהודה צמת שאין לו מנחמין הולכין י' בני אדם ויושבין במקומו ההוא דשכיב בשכבותיה דרב יהודה לא היו לו מנחמין כל

חזייה דברי הסרים הם שבקשו להודיעו כי השלוף ביוקר יותר מן הקרח, ילמדנו רבינו), איקא שליפא בתמניא, פ"י עוד תיש נתוק ביצים בשמנה כספים, שמבקשין אותו לעשותו נודות של שמן. חזייה דלא מסיים מסאניה, פירוש ראונו יחף כו'. א"ל קרחא מצוי, פ"י א"ל קרחא מריבה תחרור, כדכתיב ון לריב ומצה וגו'. השיבו ר' יהושע תיש נתוק תוכחה, אינם דברי ריב אלא דברי תוכחה. מפני מה לא הקבלנו פינד, למה לא באת אלינו להתראות פנים. מיכן ששפתותיהן של זקנים מתרפטות. פ"י מתרפטות, משתרבות והוא מתרפפות אינם מתאמצת להסתם הפה בחזקה. גבשושית, פ"י גב קטן של עפר. קליבוסת, פירוש (מן) [בין] הפקולות, ומפורש באילו טרפות תרבה דאקליבוסתא. ותפר האבינה זו חמדה, כמו בטלה ממנו תאות אשה. פ"י טלניתא, כמו על שאין בה ממש.